

TERUGGESPOELD: OORLOGSWINTER

Ik heb het boek vroeger stúkgelezen. Steeds weer pakte ik het. Dat ik allang kon dromen hoe de vork in de steel zat, derde me niet. Het was het avontuur van een heldhaftige jongen in oorlogstijd, ongeveer net zo oud als ik, dat me zo aangreep, zo blééf boeien. En mij niet alleen: tienduizenden jongens – en meisjes – genoten (en genieten) van *Oorlogswinter*, de meermaals bekroonde roman uit 1972 van Jan Terlouw. En toen, in 2008, kwam de film. Ik was allang geen jochie meer, maar vader van een zoon die zelf bijna oud genoeg was voor het boek. Zou het verhaal over de Nederlandse jongen Michiel die in de laatste koude winter van de Tweede Wereldoorlog een uit de lucht geschoten, gewonde RAF-piloot helpt mij nog steeds kunnen bekoren? En zou het, om het antwoord

op die vraag te vinden, wellicht niet beter zijn éérst het boek te herlezen? Want films-naar-een-boek zijn zelden zo goed als het boek zelf. Ik heb het er destijds op gewaagd en ben de film van regisseur Martin Koolhoven (*Het Schnitzelparadijs*) in de bioscoop gaan bekijken. Op een frisse namiddagavond; dat weet ik nog omdat de winterse scènes in de film zo goed pasten bij de sfeer buiten. Wat me ook helder voor ogen staat, is dat ik twee uur later met een tevreden gevoel weer buiten stond. Koolhoven zet met *Oorlogswinter* een indrukwekkende prestatie neer. Hoewel hij niet 100 procent trouw blijft aan het boek – vooral het einde is wezenlijk anders, maar niet per definitie slechter – wordt geen schade toegebracht aan het papieren origineel. Wel is het boek meer toegespitst op

■ Martijn Lakemeier als de jonge verzetsheld Michiel in *Oorlogswinter*.

jongere lezers. Niet vreemd, want Terlouw verhaalt over zijn eigen oorlogservaringen als kind, terwijl Koolhoven ervoor kiest behalve tieners ook een volwassen publiek te bedienen. Is *Oorlogswinter* dan op alle vlakken geslaagd? Dat niet. Martijn Lakemeier, die Michiel speelt, ontving zeer lovende kritieken en prijzen (Gouden Kalf), maar zet de jonge verzetsheld enigszins vlakjes en eendimensionaal neer. Hij blijft regelmatig hangen in treurige blikken. Datzelfde geldt voor Melody Klaver, die zus Erica best wat meer schwing had mogen meegeven. Het acteerwerk is zeker niet tenenkrommend, maar ook niet weergaloos. Die laatste kwalificering is wel van toepassing op het winterse decor en de heerlijk trage cameravoering. Dat witte landschap vond Koolhoven niet in Nederland, maar in Litouwen. Bij sce-

nes die in ons land (Herwijnen en Woudrichem) geschoten moesten worden, werd kunstsnieuw gebruikt. Wat niet iedereen zal weten, maar wel het vermelden waard is, is dat Martin Koolhoven zijn voorliefde voor spaghettiwesterns geraffineerd in het verhaal vlecht. Zo 'kopieert' hij bij de introductie van oom Ben (mooie rol Yorick van Wageningen) een scene uit *Once upon a time in the West*, waarbij het karakter Cheyenne zijn opwachting maakt: eerst hoor je het geluid van naderende voetstappen, gevolgd door een afstandshot van een mysterieuze man met een hoed. Dan richt hij zijn hoofd richting camera en worden zijn ogen zichtbaar. Die zijn zo doordringend, dat je meteen denkt: die man heeft iets te verbergen.
.....
Jan van Mullem

De historische romans van de Britse Kate Mosse gaan in Nederland als warme broodjes over de toonbank. En nu komt daar televisie bij als tweede carrière. „Kennelijk is de tijd rijp.”

■ Kate Mosse, de Britse schrijfster van de historische trilogie *Het verloren labyrint*, *De vergeten tombe* en *Citadel*, gaat zich de komende tijd meer op televisiewerk richten. foto Mark Rusher

Televisie als tijdelijke job

door Monique Brandt

De historische trilogie *Het verloren labyrint*, *De vergeten tombe* en *Citadel* speelt zich af in het zuidwesten van Frankrijk, een gebied dat rijkelijk wordt bezocht door Nederlanders. Als je een Franse boekhandel in 'haar' vestingstad Carcassonne binnenloopt, is de kans dus groot dat je boeken van Kate Mosse (1961) tegenkomt. In Nederlandse vertaling nog wel.

Het werk van de Britse journalist, presentator en auteur – niet te verwarren met supermodel Kate Moss – is in Nederland zeer populair. „Ik krijg enorm veel mail van mijn Nederlandse lezers. Frankrijk is nog steeds vakantieland nummer één bij hen, dus ze zijn ook bijzonder geïnteresseerd in historische fictie over dit gebied”, zo vertelt ze in een pub in het sprookjesachtige Engelse plaatsje Chichester in West Sussex, dat in feite haar tweede thuis is. Samen met haar man bezit ze, behalve haar huis in Engeland, al bijna een kwart eeuw een huis in Carcassonne, voor haar een onuitputtelijke inspiratiebron. Landschappen zijn in feite de belangrijkste personages in al haar boeken, zegt ze. „Daardoor laat ik me het meest inspireren.”

Haar liefde voor Frankrijk kan ze nu bovendien kwijt in een reisserie over Frankrijk voor de BBC, waarvoor de eerste opnamen zojuist zijn gestart. De serie, die dit voorjaar op de buis komt, is naar eigen zeggen een echte ontdekkingsreis. „Al ruim twintig jaar komen we in Carcassonne, maar daardoor heb ik niet echt heel veel van de rest van Frankrijk bekeken. Deze serie is voor mij een heel mooie gelegenheid dat nu eens wél te doen. Televisie is nu tijdelijk mijn tweede job.”

Televisie zal de komende tijd sowieso een belangrijk deel van haar agenda claimen. *De wintergeest*, een eveneens historische roman uit 2009, wordt op dit moment verfilmd voor tv, van *Het verloren labyrint* werd vorig jaar een miniserie gemaakt met onder anderen John Hurt. Nog niet bekend is wanneer deze in Nederland is te zien. „We zijn nog in gesprek.”

Haar meest recente boek *De bruidskist* – een bundel sfeervolle, folkloristisch getinte, spookachtige verhalen die in Engeland en Frankrijk spelen – werd zelfs aan een

tv-producent verkocht nog voor het was gepubliceerd. De verhalen gaan over dolende zielen die op wraak zinnen, vrouwen die zich verliezen in eindeloos verdriet en getergde mannen die hun onvermijdelijke noodlot proberen te aanvaarden. Komend najaar al wordt de reeks op tv gebracht.

„Kennelijk is de tijd rijp voor zulke verhalen”, zegt de schrijfster, die verbaasd is over alle tv-aandacht voor haar werk. Ze schreef *De bruidskist* na het voltooien van de trilogie, wat jaren in beslag nam en veel research vereiste. De boeken in de trilogie spelen zich deels in het nu, deels in het verleden af. Het laatste deel, *Citadel*, heeft de Tweede Wereldoorlog als thema.

„Zo'n boek is bijna een journalistiek project. Het schrijven was een intense periode. Ik wilde daarna iets doen wat mijn fantasie zou prikkelen, puur uit plezier. In Engeland hebben we een grote traditie van spookverhalen, al is het een beetje een vergeten genre. Waarom houden mensen ervan? Vanwege het gevoel dat achter alle dingen die je om je heen ziet, nóg een verhaal ligt. Het idee dat wat de wetenschap of de technologie ons ook leren, we ons toch graag af en toe even onderdompelen in die irrealiteit oer-angst voor het onbekende.”

Het landschap is in al haar boeken zo'n beetje het belangrijkste personage. Zo ook in *De bruidskist*. „Het is de eerste keer dat ik ook over Sussex schrijf, de regio waar ik opgroeide. Ik ging zitten en luisterde naar de verhalen die opborrelden. Het was een intuïtief proces. En nu het boek in de winkels ligt, komen mensen – nuchtere mannen en vrouwen – naar me toe om hun spookverhalen te vertellen.”

reageren?
media@depersdienst.nl

“Deze tv-serie is voor mij een heel mooie gelegenheid meer van Frankrijk te gaan bekijken

Kate Mosse